

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۸/۱۹

احمد فواد ارسلا

همکاری‌های جیوپولیتیکی ، اقتصادی، ضد تروریسم و ضد مواد مخدر بین ازبکستان و دولت تحت رهبری طالبان در افغانستان: یک تحلیل ستراتیژیک

مقاله ذیل قبلاً به انگلیسی نوشته و نشر شده است . در ذیل ترجمه دری تقدیم میگردد.

<https://www.linkedin.com/pulse/geopolitical-economic-anti-terrorism-anti-narcotics-between-arsala-qvwe/?trackingId=TVD9Ja1qShC180MnbsTr8A%3D%3D>

Office of Taliban Deputy Prime Minister for Economic Affairs Mullah Abūl Ghani Baradar (VOA)

اعلام اخیر توافقات تجارتي و سرمايه‌گذاري به ارزش ۲.۵ ميليارد دالر بين ازبکستان و دولت تحت رهبري طالبان در افغانستان که همزمان با سومين سالگرد تاريخ تسلط طالبان در افغانستان صورت گرفت، نشان‌دهنده یک تحول مهم در آینده جیوپولیتیکی آسیای مرکزی است. این همکاری نشان‌دهنده طرز فکر عمل‌گرایانه از سوی هر دو طرف است که منعکس‌کننده کوشش ازبکستان برای امنیت، فرصت‌های اقتصادی و نفوذ منطقه‌ای، در حالی که طالبان به دنبال مشروعیت، حمایت اقتصادی و تعامل بین‌المللی است، می‌باشد. این مقاله به بررسی ابعاد چندگانه تعامل ازبکستان با طالبان می‌پردازد و بر استراتژی جیوپولیتیکی ، همکاری اقتصادی و همکاری در زمینه مبارزه با تروریسم و مواد مخدر تمرکز دارد.

ملاحظات جیوپولیتیکی

تعامل ازبکستان با دولت تحت رهبري طالبان در افغانستان از یک مجموعه پیچیده از ملاحظات جیوپولیتیکی در نظر گرفته شد است. به عنوان یک مملکت محاط به خشکه که در قلب آسیای مرکزی واقع شده، ازبکستان همواره

د پاپو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

به دنبال تثبیت خود به عنوان یک رهبر منطقه‌ای بوده و همزمان روابط خود را با همسایگان قدرتمندی چون روسیه، چین و ایران اداره کرده است. سقوط دولت مورد حمایت آمریکا در افغانستان و بازگشت طالبان به قدرت، یک تحرک جدید منطقه‌ای را ایجاد کرده که از پاکستان باید با دقت به آن رسیدگی کند.

برای طالبان، تعامل با ازبکستان نیز استراتژیک است. تصمیم و موافقه در مورد زمان سفر صدراعظم ازبکستان به کابل در سالگرد تسلط طالبان یک حرکت مشخص است که تسلط طالبان را به نمایش گذارد، زیرا این امر به طالبان نوعی از به رسمیت شناختن و مشروعیت بین‌المللی می‌دهد. با نهایه کردن توافقات تجارتي و سرمایه‌گذاری قابل‌توجه با ازبکستان، طالبان می‌تواند خود را به عنوان یک دولت که توانایی کار دارد و کار میکند و عمل‌گرا است که بر توسعه اقتصادی و همکاری منطقه‌ای تمرکز دارد، معرفی کند. این تعامل همچنین به طالبان کمک می‌کند تا وابستگی خود به کشورهای همسایه مانند پاکستان و ایران را متعادل کرده و قدرت بیشتری در روابط بین‌المللی خود به دست آورد.

از دیدگاه ازبکستان، نهایه کردن این توافقات نمایش دهنده از یک محاسبه استراتژیک برای تثبیت خود به عنوان یک بازیگر کلیدی در شکل‌دهی به آینده افغانستان است. تعامل مستقیم با طالبان به ازبکستان این امکان را می‌دهد تا بر امور داخلی افغانستان تأثیر بگذارد، بخصوص در مناطق شمالی که از یک‌های قومی حضور قابل‌توجهی دارند. این تعامل همچنین به عنوان یک متعادل‌کننده در برابر نفوذ سایر قدرت‌های منطقه‌ای عمل می‌کند و اطمینان می‌دهد که ازبکستان همچنان یک سهامدار حیاتی در هر گونه تجدید آرایش منطقه‌ای باقی می‌ماند.

علاوه بر این، تعامل ازبکستان با طالبان با استراتژی سیاست خارجی گسترده‌تر آن که حفظ تعادل بین قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای مختلف است، همسو است. از طریق پیگیری یک رابطه عمل‌گرایانه با طالبان، ازبکستان می‌تواند استقلال خود را از نفوذ غربی حفظ کند و در عین حال روابط دوستانه‌ای با روسیه و چین حفظ کند. این طرز فکر و عمل منعکس‌کننده تمایل ازبکستان برای جلوگیری از وابستگی بیش از حد به هر بلاک قدرت خاص و اطمینان از محافظت از منافع ملی خود در یک محیط جیوپولیتیک به سرعت در حال تغییر است.

همکاری اقتصادی

ملاحظات اقتصادی در خط مقدم تعامل ازبکستان با طالبان قرار دارد. اعلام توافقات تجارتي و سرمایه‌گذاری به ارزش ۲.۵ میلیارد دلار در جریان سفر صدراعظم ازبکستان به کابل، نشان‌دهنده فرصت‌های اقتصادی قابل‌توجهی است که ازبکستان در افغانستان می‌بیند. برای ازبکستان، افغانستان نه تنها یک بازار بالقوه برای کالاها و خدمات خود است، بلکه یک مسیر ترانزیتی حیاتی برای تجارت با جنوب آسیا نیز محسوب می‌شود.

یکی از محرک‌های اصلی اقتصادی این رابطه، علاقه ازبکستان به تقویت اتصال منطقه‌ای است. موقعیت جغرافیایی افغانستان به عنوان یک پل زمینی بین آسیای مرکزی و جنوبی، آن را به بخشی اساسی از هر شبکه تجارتي منطقه‌ای تبدیل می‌کند. با سرمایه‌گذاری در تهاب‌های اساسی اقتصادی افغانستان، بخصوص در حمل‌ونقل و انرژی، ازبکستان قصد دارد دسترسی خود به بازارهای جنوب آسیا را تضمین و گسترش دهد. این امر بخصوص برای ازبکستان که محاط به خشکه است و نیاز به تنوع‌بخشی به مسیرهای تجارتي خود وسیعتر از شرکای سنتی مانند روسیه و چین دارد، حائز اهمیت است.

برای طالبان، این توافقات اقتصادی یک شریان حیاتی است. اقتصاد افغانستان که از قبل به دلیل دهه‌ها جنگ شکننده بود، با تحریم‌های بین‌المللی و قطع کمک‌های خارجی بیشتر تحت فشار قرار گرفته است. توافقات تجارتي و سرمایه‌گذاری با ازبکستان، فرصتی حیاتی برای طالبان فراهم می‌کند تا اقتصاد را تثبیت کند، کار ایجاد کند و تهاب‌های اساسی اقتصادی را بسازد. این تحولات برای طالبان ضروری است تا مشروعیت داخلی کسب کند و توانایی خود در حکمرانی موثر را نشان دهد.

علاوه بر این، ازبکستان افغانستان را به عنوان یک بازار بالقوه برای صادرات انرژی خود می‌بیند. ازبکستان تولیدکننده اصلی گاز طبیعی و برق است و نیازهای انرژی افغانستان فرصتی را برای شرکت‌های ازبکی برای گسترش حضور خود در بازار فراهم می‌کند. با سرمایه‌گذاری در تهاب‌های اساسی انرژی افغانستان، ازبکستان نه تنها می‌تواند صادرات انرژی خود را افزایش دهد بلکه به تثبیت اقتصاد افغانستان نیز کمک می‌کند که این به نوبه خود به ثبات منطقه کمک می‌کند.

همچنین، همکاری اقتصادی بین ازبکستان و طالبان شامل سرمایه‌گذاری‌های بالقوه در تلاش‌های بازسازی افغانستان نیز می‌شود. پس از دهه‌ها جنگ، افغانستان نیازمند سرمایه‌گذاری‌های قابل‌توجهی در تهاب‌های اساسی اقتصادی، زراعت و صنعت است. شرکت‌های ازبکی با تجربه و تخصص خود در این بخش‌ها، موقعیت خوبی برای ایفا کردن نقش پیشرو در بازسازی افغانستان دارند. این نه تنها از نظر اقتصادی برای ازبکستان سودآور است، بلکه نفوذ آن را در افغانستان افزایش داده و اهداف جیوپولیتیک آن را بیشتر می‌کند.

همکاری ضد تروریسم

نگرانی‌های امنیتی، بخصوص تهدید تروریسم، عامل مهمی در تعامل ازبکستان با طالبان است. افغانستان مدت‌ها به عنوان مرکز فعالیت‌های مختلف گروه‌های افراطی، از جمله القاعده و داعش، شناخته شده است. امکان این که این گروه‌ها برای بی‌ثبات کردن منطقه، از جمله ازبکستان عمل کنند، نگرانی بزرگی برای تاشکند است. ازبکستان با تعامل با طالبان، هدفش کاهش تهدید تروریسم ناشی از افغانستان است. این همکاری بر اساس شناخت عمل‌گرایانه‌ای است که طالبان، به عنوان دولت دوفاکتوی افغانستان، توانایی کنترل یا حداقل تأثیرگذاری بر سایر گروه‌های افراطی فعال در مرزهای خود را دارد. برای طالبان، همکاری با ازبکستان در زمینه مبارزه با تروریسم برای کسب اعتماد و ثبات منطقه‌ای بسیار مهم است که به نوبه خود به طول عمر رژیم کمک می‌کند. استراتژی ازبکستان شامل استفاده از رابطه خود با طالبان برای اطمینان از این است که خاک افغانستان به عنوان سکوی پرتاب برای فعالیت‌های تروریستی علیه ازبکستان یا سایر کشورهای آسیای مرکزی مورد استفاده قرار نگیرد. برای طالبان، این همکاری وسیله‌ای برای اثبات کنترل خود بر کل کشور، از جمله مناطقی که ممکن است پناهگاه گروه‌های تروریستی باشند، است. توانایی طالبان در مهار فعالیت‌های افراطی و جلوگیری از سرریز آن به کشورهای همسایه مانند ازبکستان، برای جایگاه بین‌المللی و ثبات داخلی آن بسیار مهم است. علاوه بر این، تعامل ازبکستان با طالبان شامل تلاش‌هایی برای ارتقای ثبات در شمال افغانستان، جایی که ازبک‌های قومی متمرکز هستند، می‌شود. با حمایت از کنترل طالبان بر این مناطق، ازبکستان امیدوار است از ظهور گروه‌های افراطی که می‌توانند امنیت خود را تهدید کنند، جلوگیری کند. این همکاری همچنین با هدف جلوگیری از گسترش ایدئولوژی‌های افراطی از مرز به داخل ازبکستان است که تاریخچه‌ای از برخورد با افراطگرایی اسلامی دارد. تمرکز ازبکستان بر همکاری ضد تروریسم با طالبان نیز تحت تأثیر محیط امنیتی گسترده‌تر منطقه‌ای قرار دارد. خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان و خلاء قدرتی که به دنبال آن ایجاد شد، نگرانی‌هایی را در مورد تجدید فعالیت گروه‌های افراطی در منطقه برانگیخته است. از طریق تعامل با طالبان، ازبکستان به دنبال پر کردن این خلاء و جلوگیری از تبدیل افغانستان به پناهگاهی برای تروریست‌هایی است که می‌توانند ثبات منطقه‌ای را تهدید کنند.

همکاری ضد مواد مخدر

علاوه بر تروریسم، قاچاق مواد مخدر نیز یکی دیگر از نگرانی‌های عمده امنیتی برای ازبکستان در تعاملات خود با افغانستان است. افغانستان بزرگترین تولیدکننده تریاک در جهان بوده است و تجارت مواد مخدر منبع مالی قابل توجهی برای گروه‌های مسلح مختلف از جمله طالبان بوده است. جریان مواد مخدر از افغانستان به آسیای مرکزی تهدیدی جدی برای امنیت و ثبات منطقه، و همچنین برای سلامت عمومی و رفاه اجتماعی، محسوب می‌شود. برای طالبان، همکاری با ازبکستان در زمینه مبارزه با مواد مخدر فرصتی است تا تعهد خود به خواسته‌های بین‌المللی را نشان دهد و وابستگی اقتصادی گروه‌های مسلح به قاچاق مواد مخدر را کاهش دهد. موفقیت در مهار تولید و قاچاق مواد مخدر نه تنها تصویر بین‌المللی افغانستان را بهبود می‌بخشد بلکه پایه مالی شورش‌های احتمالی علیه دولت طالبان را تضعیف می‌کند.

همکاری ازبکستان با طالبان در زمینه مبارزه با مواد مخدر، بخشی حیاتی از استراتژی امنیتی گسترده‌تر آن است. با همکاری با طالبان برای مبارزه با تولید و قاچاق مواد مخدر، ازبکستان هدفش کاهش جریان مواد مخدر به داخل خاک خود و مهار نفوذ گروه‌های مسلح تحت حمایت مواد مخدر است. این همکاری ممکن است شامل تلاش‌های مشترک برای ریشه‌کن کردن کشت خشخاش، اختلال در شبکه‌های قاچاق مواد مخدر و ترویج معیشت‌های جایگزین برای دهقانان افغان باشد.

تعامل ازبکستان با طالبان در زمینه مبارزه با مواد مخدر منعکس‌کننده طرزفکر عمل‌گرایانه برای مواجهه با یک مشکل امنیتی مشترک است. از طریق همکاری با طالبان به جای انزوا، ازبکستان امیدوار است تا نتایج بهتری در مبارزه با قاچاق مواد مخدر و خطرات امنیتی مرتبط با آن به دست آورد. برای طالبان، موفقیت در همکاری در این زمینه می‌تواند به مشروعیت بین‌المللی بیشتر و احتمالاً کاهش تحریم‌ها منجر شود.

نتیجه‌گیری

عادی‌سازی و گسترش روابط ازبکستان با دولت تحت رهبری طالبان در افغانستان یک حرکت استراتژیک است که منعکس‌کننده تعامل پیچیده‌ای از ملاحظات جیوپولیتیکی، اقتصادی و امنیتی است. با تعامل با طالبان، ازبکستان هدفش تثبیت نفوذ خود در افغانستان، افزایش فرصت‌های اقتصادی و مقابله با مکانات و خطرات امنیتی حیاتی مانند تروریسم و قاچاق مواد مخدر است. برای طالبان، این همکاری یک گام اساسی برای کسب به رسمیت شناخته شدن بین‌المللی، تثبیت اقتصاد افغانستان و تحکیم قدرت خود است.

این طرز فکر و عمل عملگرایانه نشان‌دهنده تمایل ازبکستان برای حفاظت از منافع ملی خود در یک جنبه فکری منطقه‌ای به سرعت در حال تغییر است، در حالی که به هدف گسترده‌تر ثبات منطقه‌ای نیز کمک می‌کند. برای طالبان، همکاری با ازبکستان مسیری را برای دستیابی به مشروعیت داخلی و تعامل بین‌المللی فراهم می‌کند که برای بقای طولانی‌مدت رژیم و ثبات آینده افغانستان ضروری است.

آرشیف: مطالب نشرشده محترم احمد فواد ارسلا

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ